

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 70.895.040 Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, прийняла рішення про присудження Карпушину Григорію Леонідовичу ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право на підставі прилюдного захисту дисертації – «Правове регулювання збору за місця для паркування транспортних засобів».

«19» жовтня 2023 року.

КАРПУШИН Григорій Леонідович, 1978 року народження, громадянин України. Освіта вища: у 2000 році закінчив Національну академію внутрішніх справ України, здобув кваліфікацію юриста.

З жовтня 2018 року по теперішній час - суддя Полтавського апеляційного суду.

Аспірант Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Дисертацію виконано у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький.

Науковий керівник: **КРИНИЦЬКИЙ Ігор Євгенович**, директор Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник, член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України.

Здобувач має 11 наукових публікацій, зокрема: чотири наукових статті, із яких три опубліковано в наукових фахових виданнях, визнаних МОН України, одна – у науковому періодичному виданні іншої держави, та сім тез доповідей, оприлюднені на науково-практичних конференціях:

1. Карпушин Г.Л. Нормативне закріплення правового регулювання оподаткування, пов'язаного з паркуванням транспортних засобів у законодавстві України: питання періодизації. *Порівняльно-аналітичне право*. №5. 2019. С.236 – 238. URL : http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/PAP_5_2019.pdf.

2. Карпушин Г.Л. Законодавча регламентація ставки збору за місця для паркування транспортних засобів: минуле, сучасний стан та перспективи вдосконалення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. №44. 2020. С.59 – 63. URL : <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc44/15.pdf>.

3. Карпушин Г.Л. Збір за місця для паркування транспортних засобів: аналіз правової природи. *Право та державне управління*. №1. 2021. С.92–97. URL : http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2021/16.pdf.

4. Karpushyn Hryhoriy. Tax relief as an optional element of the legal mechanism of the fee for parking spaces for vehicles. *Visegrad journal on human rights*. №2. 2021. С.64 – 68. URL : https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2021/06/VJNR_2_2021-1.pdf.

5. Карпушин Г.Л. Про періодизацію законодавчої регламентації оподаткування в сфері паркування транспортних засобів. *Теорія та практика сучасної юриспруденції*: матеріали XVIII Всеукраїнської наукової конференції. Харків: Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, 2018. Том № 2. С.78 – 80.

6. Карпушин Г.Л. Збір за місця для паркування транспортних засобів як місцевий майновий податковий платіж. *П'яті Таврійські юридичні наукові читання*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ: Таврійський національний університет імені В.І.Вернадського, 2020. С.111–114.

7. Карпушин Г.Л. Про ставку збору за місця для паркування транспортних засобів. *Юридична наука: виклики і сьогодення*: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції. Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2020. С.58 – 62.

8. Карпушин Г.Л. Трансформація законодавчої регламентації розміру ставки оподаткування паркування транспортних засобів (на прикладі Податкового кодексу України). *Юридична науки: проблеми та перспективи*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2020. С.85 – 89.

9. Карпушин Г.Л. Збір за місця для паркування транспортних засобів: правове регулювання пільгового механізму. *Правові засади організації та здійснення публічної влади*: збірник тез IV Міжнародної науково-практичної конференції. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2021. С.247 – 251.

10. Карпушин Г.Л. Про зарубіжний досвід законодавчої регламентації оподаткування стоянки та паркування автотранспорту. *Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави*: збірник тез XXV щорічної звітної наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2021. С.38–40.

11. Карпушин Г.Л. Про правове регулювання оподаткування паркування автотранспорту в Естонській Республіці. *Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди 20-тої річниці створення Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Полтавський юридичний інститут, 2022. С.140–142.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Рецензент – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, **Олександр Олексійович БРИГІНЕЦЬ**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Здобувач здійснив ретроспективний правовий аналіз вітчизняного паркувального оподаткування. При цьому серед трьох критеріїв хронологічної періодизації генезису податкового законодавства України, дотичного до паркування і стоянки транспортних засобів як основну підставу темпорального поділу обрано дату прийняття компетентним органом ключового нормативно-правового акта (с.3 – 4, 24, 38 тощо). Саме цей критерій дозволяє пошукувачу виокремити умовні хронологічні (фізично-календарні) періоди та етапи. Зокрема закінчення першого етапу та початок другого етапу дисертант пов'язує з 5 червнем 1993 року, з публікацією в офіційному виданні та набуттям чинності Декрету Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки і збори», з легальним упровадженням оподаткування паркування (включенням до переліку місцевих податків і зборів нашої держави паркувального податкового платежу). Дійсно 5 червня 1993 року – це дата першої публікації і дата набуття чинності наведеного законодавчого акта, а от дата його прийняття – 20 травня 1993 року. Отже, на наш погляд, дисертант відійшов від обраного вектору періодизації, відповідно, таке нелогічне рішення потребує пояснення та додаткового обґрунтування, або виправлення.

2. Автор оперує в дисертаційній роботі такими правовими категоріями як «податкова система» і «система оподаткування» (с.29, 30, 35 тощо). Водночас він характеризує їх як родинні, але не тотожні поняття. Натомість науковець не проводить розмежування цих базових категорій, не виокремлює критерії, що дозволяють зафіксувати таксономічні відмінності. Вважаємо, що пошукувачу варто запропонувати власну позицію з цього питання або пристати до одного з оприлюднених в юридичній літературі підходів.

3. Досліджуючи зарубіжну практику справляння обов'язкових платежів, пов'язаних із паркуванням та/або стоянкою транспортних засобів здобувач робить висновок, що воно може переслідувати не тільки фіскальний інтерес, але й спрямовуватися на досягнення регулюючого ефекту (с.202). З реалізацією фіскальної функції податкового платежу все більш-менш зрозуміло, вона є пріоритетною. Напроти, досягнення регулюючого ефекту при справлянні паркувальних платежів не є таким простим завданням, а тому потребує уточнення та ілюстрації через наведення відповідних прикладів».

Рецензентка – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Ірина Петрівна СТОРОЖУК**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Дослідження генезису вітчизняної законодавчої регламентації суспільних відносин в сфері оподаткування дозволило дисертанту

виокремити залежно від дати прийняття ключового нормативно-правового акта кілька умовних хронологічних періодів модернізації податкового законодавства, дотичного до паркування і стоянки транспортних засобів (с.2–3). При цьому щодо першого періоду зазначеної темпоральної градації автор не наводить жодного законодавчого акту, який можна було б віднести до ключового (с.3, 24, 80 тощо). Відтак, відсутність домінантного законодавчого акта ставить від сумнів доцільність виокремлення першого періоду в запропонованому форматі та потребує додаткової обґрунтування.

2. Здобувач у дисертації наводить два підходи науковців до визначення місця паркувального збору в литовській системі обов'язкових платежів. Прихильники першої позиції відносять збір за паркування, як і всі інші платежі, що запроваджені відповідно до Закону Литовської Республіки «Про місцеві збори», до неподаткових доходів (с.169) і стверджують, що їх встановлення та справляння не підпадає під дію податкового законодавства (с.170). Інша група вчених констатує, що радам муніципальних утворень надане право вводити на своїй території місцеві збори, які певним чином виконують роль місцевих податків. Більш категоричну позицію відстоюють дослідники, які наполягають на тому, що на території муніципалітету місцеві органи влади можуть встановлювати місцеві податки, зокрема, на місця парковки (с.170). Автор не дає оцінки зазначеним підходам, не з'ясовує правову природу паркувального збору. Вважаємо, що пошукувачу було б доцільним або пристати до однієї з наведених позицій, або запропонувати власне бачення сутності окресленого обов'язкового платежу.

3. Додаткової аргументації потребує запропонована автором пропозиція щодо виокремлення революційного та еволюційного векторів трансформації законодавчої регламентації збору за місця для паркування транспортних засобів (с.209), рішення щодо їх пріоритетності, а також пояснення специфіки цього аспекту модернізаційної роботи».

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри приватного та публічного права Київського національного університету технологій та дизайну **Юрій Віталійович ОНЩИК**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. У презентованій дисертації здобувач констатує, що збір за місця для паркування транспортних засобів за своїм характером є умовно-обов'язковим платежем (с.4, 24, 207). Таке позиціонування вітчизняного паркувального збору розходиться зі сталою позицією українських науковців та чинними законодавчими приписами. Так, з одного боку, національна податково-правова доктрина не ставить під сумнів імперативність податкового регулювання, обов'язковість справляння законно встановлених податків і зборів. З іншого боку, Податковий кодекс України при формулюванні дефініцій податку та збору (стаття 6 ПК України) враховує окреслену ознаку і передусім визначає податок та збір (плату, внесок) як обов'язкові платежі. В свою чергу, пункт 8.3 статті 8 Податкового кодексу України закріплює, що місцеві податки та збори є обов'язковими до сплати на території відповідних

територіальних громад. За таких обставин, на наш погляд, авторська позиція потребує додаткової аргументації або корекції.

2. Дослідження нормативно-правового регулювання платного паркування в населених пунктах Естонської Республіки дає підстави дисертанту виокремити особливості естонської плати за паркування. Так, до специфіки цього податкового платежу пропонується віднести, наприклад, врахування при справлянні плати категоріальності транспортних засобів (ставка може різнитися для легкових автомобілів, автобусів, вантажних машин, будівельної автотехніки тощо), а також днів і часу роботи парковок (с.166, 203). Водночас, автор не дає оцінки наведених специфічних моментів у контексті доцільності її застосування в нашій державі. Вважаємо, що артикуляція авторської позиції з цього питання тільки додала дисертаційному дослідженню.

3. При аналізі податково-правового регулювання збору за місця для паркування транспортних засобів здобувач не обмежується дослідженням матеріального блоку податкового права. Ми поділяємо увагу науковця до вивчення широкого кола аспектів справляння збору, зокрема, до специфіки його адміністрування. При цьому пошукувач розглядає податковий процес і податкову процедуру як тотожні поняття (с.98). Зазначена позиція не є загальноприйнятною і безальтернативною, а тому потребує пояснення.

4. Ми підтримуємо тезу автора щодо недостатньої ефективності збору за місця для паркування транспортних засобів. Насправді цей податковий платіж досі не тільки не став бюджетоутворюючим, за абсолютними та відносними параметрами надходжень до місцевих бюджетів вітчизняний паркувальний збір займає чи не останнє місце. Наведений фактор значною мірою зумовлює актуальність дослідження обраної тематики. Водночас, зауважимо, що дослідник обмежується загальними фразами та посиланнями на висновки деяких науковців щодо оцінки фіскальних результатів паркувального оподаткування в нашій державі. На нашу думку, робота тільки виграла аби автор навів та проаналізував статистичні дані щодо справляння збору за місця для паркування транспортних засобів».

Офіційна опонентка – докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри публічного права Державного податкового університету **Любов Михайлівна КАСЬЯНЕНКО**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Нам імponує проведений здобувачем історико-правовий аналіз оподаткування, пов'язаного з паркуванням та/або стоянкою автомобільного транспорту. Натомість, це ретроспективне дослідження не тільки є оригінальним і цікавим, але містить і певні проблемні положення. Так, автор стверджує, що на українських теренах у стародавні часи не існувало державних утворень, а відповідно, податки і збори у сучасному розумінні не справлялись, як не існувало й їх правового регулювання (с.29). Водночас дисертант, згадуючи Скіфію та міста-держави Північного Причорномор'я, відносить їх до державних утворень, що існували на українських просторах за

стародавніх часів (с.31). Вважаємо, що пошукувачу варто або усунути наведене протиріччя або надати пояснення такого різночитання.

2. На с.66 дисертації здобувач констатує, що в науковому співтоваристві панує кілька різних підходів до оподаткування нерухомого майна (зокрема, традиційний, ефективний, новий, альтернативний). На нашу думку, представлена робота тільки виграла, аби автор пояснив у чому полягає сутність цих теоретичних підходів.

3. В дисертаційному дослідженні згадуються такі нормативно-правові документи уряду, як Правила паркування транспортних засобів (затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 року №1342) та Правила зберігання транспортних засобів на автостоянках (затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 року №115). Хотілося б почути під час публічного захисту дисертації причину з якої автор фактично уникає їх аналізу.

4. Здобувач пропонує врахувати при оновленні Податкового кодексу України екологічну складову збору за місця для паркування транспортних засобів і встановити додаткові звільнення від оподаткування щодо площі земельних ділянок, які відведені для паркування транспорту на екологічних безпечних двигунах (електромобілів) (с.153). Ми підтримуємо застосування такого преференційного важеля. Водночас, на наш погляд, доцільно конкретизувати позицію автора і щодо можливості його впровадження до транспортних засобів на водневих двигунах, а також до гібридного автотранспорту (HEV). Адже гібридні автомобілі (м'які, повні, паралельні, серійні) не тільки дозволяють досягнути паливної економії, але і зменшити викид у повітря шкідливих речовин».

Голова ради – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрНУ, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Олександр Миколайович БУХАНЕВИЧ**. Виступ позитивний без зауважень.

Результати голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» НЕМАЄ..

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Григорію Леонідовичу Карпушину ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

**Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 70.895.040
доктор юридичних наук, професор**

Олександр БУХАНЕВИЧ